

יגדיל תורה

חברת לזמרי שי"ם

לחיזוק לימוד
הדף היומי

בס"ד

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

חושך גאורדי, מהנאמך פכשג גצוה-צכור

בשר"ק סימן - עמל"ק סימן

משנה. רוצח שנתערב באחרים כולן פטורין, ובגמ' בשר"ק סימן. סנהדרין עט:

הגאון האדר"ת זצ"ל בספרו מגלת סימנים (עמוד קג) כתב על הסימן בשר"ק דהיא על אוקמתות האמוראים למשנתנו ב' לר' אבהו, ש' לשמואל, ר"ק לריש לקיש. ומקשה דהרי יש גם אוקימתא דרבא, ומתריץ דאולי י"ל דהר' מרמז על רבא, רק דא"כ הסימן בשק"ר ואינו לשון נקיה. ומסיים דנ"ל דהיא באמת טעות סופר וצ"ל באמת בשקר שפירושו "הכרה" כמו ביבמות ק"כ ע"א "חלף לקמייהו ולא בשקרוה", וכן בעירובין י"ט ע"א "ולא מבשקר ליה", ויאות הסימן הזה על השקלא וטריא בסוגיין דמיירי על המשנה ברוצח שנתערב באחרים. והמגיה בספר הנ"ל כותב דבאמת בכת"י מינכן הגירסא היא בשקר. ודבר בעתו מה טוב לרגל "שבת זכור" לציין בענין זה על הסימן הידוע עמל"ק סימן (בבבא בתרא מו:), מה דאיתא בהגהות יעב"ץ וז"ל:

עמלק סימן. נ"ב חידוש שנתנו סימן כזה במי שנאמר בו 'תמחה את זכר עמלק'.

אולי מצאו לו רמז מן התורה במאי דסיים קרא 'לא תשכח', שתיבת לא מופסקת בטעם טפחא, להורות שיש בו מקום גם לשכחה ולהתיר להשתמש בו לאוקמי אגרסא, דכל מה דאסיר שרי [חולין קט ב] להכניס מנוול לבית המדרש - לשבר כוחו ולהוציא ממנו ניצוץ קדושה שבו, וכן עשו ג"כ בגימ' שלום, וארז"ל [גיטין יז א] רחמנא או בטולך או בטולא דבר עשו.

אמנם הגאון האדר"ת זצ"ל בספרו הנ"ל (עמוד פח) כתב ע"פ דרכו בסוגיין בזו הלשון:

'עמלק סימן, מיוסד על מה ששנה בברייתא ארבעה בבות, עירב מעיד ללוה, מ'לוה מעיד ללוה, ל'זקח ראשון מעיד ללוקח שני, ק'בלן אמרי לה מעיד ואמרי לה אינו מעיד.

מילדותי אני תמה על הסימן הזה, להזכיר שם אותו הרשע שנצטוונו למחות שמו, וגם על שם בהמה לא יזכר ולא יפקד שמו, ואיך נעשה שמו לסימן, לשמור שלא נשכח דברי אלקים חיים.

שאלתי ע"ז להרבה חכמים ונבונים ואין פותר.

ולכן ברור בעיני באין ספק, שטעות סופר הוא, שהרי מזויף מתוכו, מהא דקבלן לא נתברר אם מעיד או אינו מעיד, וא"כ אי אפשר לסמנו כלל במלה זו. ולזאת פשוט שצ"ל "עמל", ולמחות שם עמלק כמצווה עלינו בתורה"ק, אשר נקווה להשי"ת לקיימה במהרה בימינו.